

VSK Tuchtrecht

Geschillenbeslechting

*Tuchtrecht, Strafrecht, Bemiddeling, Mediation,
Arbitrage en Bindend Advies
in de sport*

Een programma van sportbonden en NOC*NSF dat sportief gedrag stimuleert en ongewenst gedrag aanpakt.

Samen
naar een veiliger
sportklimaat

Colofon

Maart 2015

Tekst: Marjan Olfers en Berty van Bockom Maas met gebruik van teksten van Annette de Boer -
Kuiper

Redactie: Lieke Vloet, Maarten van Koolwijk

Met dank aan de diverse sportbonden en workshopdeelnemers tijdens het seminar 'Tuchtrecht voor
Sportbonden'.

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Verenigingsrecht, binding van sporters en werkers in de sport
3. Ordemaatregelen, triage en onderzoeksommissie
(bij meldingen of klachten van grensoverschrijdend gedrag)
4. Tuchtrect
5. Strafrecht
6. Bemiddeling
7. Mediation
8. Arbitrage en Bindend advies
9. Communicatie, publicatie en referenties
10. Conclusies

Bijlagen

1. Preventieve maatregelen
2. Voorbeeld overeenkomst onderwerping statuten en reglementen sportvereniging en Bond
3. Voorbeeld Vrijwilligersovereenkomst
4. Voorbeeld Huisregels
5. Handreiking bij klacht of melding Seksuele Intimidatie
6. Schematisch overzicht Geschillenbeslechting
7. Gedragsregels begeleiders in de sport

Geschillenbeslechting

Op en rond onze sportvelden en sportaccommodaties zijn vele mooie sportmomenten te beleven. Steeds meer mensen gaan sporten en daar mogen we als sport ècht trots op zijn. Maar waar mensen met elkaar omgaan, gebeuren helaas ook minder mooie dingen, waardoor ongewenste situaties ontstaan en ook conflicten. Binnen de sport gaat het dan vooral om betrokkenheid van spelers/sporters, coaches, trainers, begeleiders, officials, bestuur(sleden), sportbonden of zelfs supporters en publiek. De beleving is dat niet alle misstanden worden gemeld of geïdentificeerd zodanig dat er ook wat aan gedaan wordt of kan worden. Deze handreiking is een hulpmiddel om te besluiten tot de juiste vorm van geschillenbeslechting en bevat informatie over de verschillende vormen van geschillenbeslechting.

1. Inleiding

De sport is in die zin bijzonder, omdat er sprake is van zowel sportverenigingen als sportscholen en stichtingen die sport aanbieden. Dat betekent dat er verschillende relaties - binding - zijn tussen degene die sport en de aanbieder van sport. Er kan sprake zijn van een lidmaatschap, maar ook van een overeenkomst en soms ook - denk aan vrijwilligers en publiek - helemaal geen formele binding. Dit *verenigingsrecht, binding van sporters en werkers in de sport* is te lezen in hoofdstuk 2. Daar begint al de eerste moeilijkheid voor het oplossen van geschillen of bestraffen van overtredingen. Waar voor de ene overtreding het tuchtrecht kan worden ingezet als het gaat om een lid van een sportvereniging of sportbond, kan dat voor een andere overtreding niet, omdat er geen sprake is van lidmaatschap of van een andere vorm van binding. De tweede moeilijkheid voor het oplossen van geschillen of bestraffen van overtredingen is gelegen in het soort geschil of de soort overtreding. Gaat het om een overtreding van een spelregel op het speelveld of gaat het om bijvoorbeeld seksuele intimidatie? Het is duidelijk dat er met de hiervoor genoemde overtredingen op een heel andere manier moet worden omgegaan.

In deze handreiking wordt een overzicht gegeven van en toelichting op de verschillende vormen van geschillenbeslechting in de sport. Dit met als doel om de bewustwording rond de verschillende vormen te vergroten en de keuze voor het juiste middel te vergemakkelijken. NOC*NSF adviseert om deskundig advies in te winnen bij het zetten van de juiste stappen en het maken van de goede keuzen. Het Vertrouwenspunt Sport¹ of de vertrouwenscontactpersoon van de sportbond kan daarbij helpen.

Sportverenigingen en sportbonden hebben behoefte om de informatie ook op papier te hebben, daarom wordt in deze handreiking een duidelijke beschrijving gegeven van de verschillende mogelijkheden die kunnen worden gehanteerd bij geschillenbeslechting. *Tuchtrecht* (hoofdstuk 4) hoeft bij bepaalde - meestal minder zware - overtredingen niet altijd het beste middel te zijn. Sportbonden geven bijvoorbeeld aan dat het tuchtrecht: in sommige gevallen een relatief zwaar middel is omdat de zaak te licht is, een langdurig proces kan zijn, te ver weg staat, een te onzekere uitkomst geeft of te duur is omdat soms een advocaat moet worden ingeschakeld. Ook vrezen

---

¹ Bij het Vertrouwenspunt Sport van NOC*NSF kunnen sporters, trainers, coaches, sportbestuurders etc. vragen stellen of meldingen doen over zaken die mogelijk in strijd zijn met de regels en normen en waarden in de sport. Dat kunnen persoonlijke dilemma's of vervelende ervaringen zijn, maar ook meldingen over grensoverschrijdend gedrag van anderen of het vragen van advies over te zetten stappen in dergelijke gevallen. De melder blijft altijd zelf de regie houden en bepaalt zelf wat er met het verhaal of de melding wordt gedaan. Aanvullende informatie is te vinden op www.vertrouwenspuntssport.nl.

sportbonden voor het verlies van de relatie met de betrokkene, ze geven aan dat er veel te winnen is wat betreft het behoud van de relatie als ze buiten de juridische strijd en dus buiten het tuchtrecht blijven. Daarom wordt er ook gekeken naar andere mogelijkheden om geschillen te beslechten, zoals: *bemiddeling* (hoofdstuk 6), *mediation* (hoofdstuk 7) en *arbitrage en bindend advies* (hoofdstuk 8). Deze mogelijkheden zijn echter niet allemaal voor alle soorten geschillen geschikt. In de verschillende hoofdstukken wordt daar aandacht aan besteed.

Omdat bij sommige overtredingen ook sprake kan zijn van een strafbaar feit, met name in relatie tot zware overtredingen tijdens de wedstrijd waardoor zwaar lichamelijk letsel ontstaat, of misdrijven van seksuele aard, wordt er ook een hoofdstuk gewijd aan het *strafrecht* (hoofdstuk 5). Ook is een hoofdstuk (3) over *trriage, onderzoekscommissie en ordemaatregelen* opgenomen, om sportbonden en sportverenigingen handvatten te geven over hoe om te gaan met meldingen van ongewenst gedrag. Geschillenbeslechting vindt dan plaats na triage en, of nader onderzoek. Tot slot is een hoofdstuk (9) over *communicatie, publicatie en referenties* toegevoegd, omdat is gebleken dat veel sportbestuurders behoefte hebben aan informatie over: hoe om te gaan met publiciteit over (tuchtrecht)zaken dan wel (tuchtrechtelijke) uitspraken en hoe moet worden omgesprongen met (een verzoek om) referenties bij de aanstelling van begeleiders in de sport.

Beter nog dan geschillen beslechten is het voorkomen van geschillen. Daarom wordt geadviseerd om vooral ook preventieve maatregelen te nemen, zoals bijvoorbeeld: het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon, het vergroten van de bespreekbaarheid van grensoverschrijdend gedrag en een goed aannamebeleid van nieuwe vrijwilligers (waaronder onder meer het vragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag, de zogeheten VOG-verklaring). Deze maatregelen verkleinen de kans op incidenten en zorgen ervoor dat als er een incident is, snel en adequaat gehandeld kan worden. Hierdoor stopt het grensoverschrijdend gedrag, wordt de kans op herhaling verkleind en wordt de schade voor alle betrokken niet onnodig groter. In *Bijlage 1* is een korte opsomming van preventieve maatregelen opgenomen die de sportvereniging kan nemen.

2. Verenigingsrecht, binding van sporters en werkers in de sport

Inleiding

Zoals ook al in de inleiding aangegeven; de sport is een bijzondere sector, omdat de sportbeoefening plaatsvindt binnen verschillende verbanden, zoals sportverenigingen, (commerciële) sportscholen en stichtingen, maar er wordt ook gesport buiten enig georganiseerd verband. Dat betekent dat afhankelijk van waar de sportbeoefening plaatsvindt, de binding tussen sporter en de aanbieder van sport anders is.

Binding van sporters en werkers in de sport aan de sportvereniging of sportbond

1. Lidmaatschap

Een heel groot deel van de sportbeoefening vindt plaats binnen verenigingsverband. De sporters zijn lid van de sportvereniging en zijn daardoor gebonden aan onder andere de statuten, reglementen en besluiten van de sportvereniging. Veel sportbonden kennen een dubbel lidmaatschap, van zowel de sportvereniging als de sportbond. Alles wat er plaatsvindt binnen en rondom het sporten of in relatie tot het sporten, dus ook op en bij de sportvelden en sportaccommodaties is onderhevig aan het verenigingsrecht en de regels (statuten, reglementen, besluiten en de redelijkheid en billijkheid) van de betreffende sportvereniging en sportbond. De onderwerping aan de regels gebeurt min of meer vanzelf door het lidmaatschap.

2. Overeenkomst

Sportbeoefening vindt echter ook plaats buiten de sportvereniging, bij sportscholen (veelal commerciële bedrijven) of stichtingen, waardoor er geen sprake is van een lidmaatschap. De afspraken en regels met betrekking tot de sportbeoefening worden dan bepaald door een overeenkomst. Immers de sporter heeft zich aangemeld om gebruik te maken van het sportaanbod, waardoor na aanvaarding van dit aanbod, een overeenkomst is ontstaan. Hiervan is ook sprake als alleen gesport kan worden met een licentie. Door middel van deze overeenkomst of licentie moeten de sporters zich houden aan de regels die gelden bij de betreffende sportaanbieder.

3. Binding door betrokkenheid (geen formele binding)

Een ieder kan natuurlijk ook gewoon gaan sporten zonder lid te zijn van een sportvereniging of zonder formele overeenkomst te hebben gesloten naar een sportschool gaan.

Naast de sporters zijn er ook mensen die heel betrokken zijn bij sport en het sporten en daardoor veel te vinden zijn op de sportvereniging of bij sportwedstrijden. Het gaat dan om bijvoorbeeld familie, vrienden, publiek, (medische) begeleiders. Deze mensen sporten niet zelf, maar zijn wel betrokken, door bijvoorbeeld het vrijwilligerswerk dat zij doen, zoals rij- en bardiensten en soms ook het geven van training of coachen. Met deze vrijwilligers is er geen formele binding, waardoor de reglementen die gelden voor bijvoorbeeld alle leden op de sportvereniging niet op hen van toepassing zijn. Toch zou de sportsector dat wel graag willen.

Soms is wel een vrijwilligersovereenkomst gesloten, het is dan belangrijk dat daarin is opgenomen dat de betrokken persoon is onderworpen aan de regels (dus de statuten, reglementen en besluiten van de sportvereniging).

Binding aan de regels van de sportvereniging en sportbond

Om de sport zo veilig mogelijk te laten zijn, is het van belang dat iedereen die sporters in de ruimste zin van het woord begeleiden en/of voor die begeleiding verantwoordelijk zijn (denk aan trainen, coachen en/of verzorgen), zowel met betrekking tot de sportbeoefening zelf, maar ook voor alle activiteiten die een directe relatie met die sportbeoefening hebben, onder de regels van de sportvereniging en sportbond vallen, waaronder het tuchtrecht.

Dit kan door verschillende instrumenten aan te wenden:

1. Lidmaatschap

Iedereen, dus ook niet sporters, lid maken van de sportvereniging. Bijvoorbeeld een kosteloos lidmaatschap voor vrijwilligers die iets structureels doen binnen de sportvereniging, denk daarbij aan met name begeleiders als hiervoor omschreven. Bedenk wel dat deze groep dan onderworpen wordt aan alle regels en ook stemrecht toekomt.

2. Overeenkomst

Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld:

- Vrijwilligers - geen lid van de sportvereniging - een overeenkomst 'onderwerping aan reglementen sportvereniging en sportbond' laten ondertekenen (opgenomen als *Bijlage 2*). Ook kan gekozen worden voor een Vrijwilligersovereenkomst met specifieke bepalingen waaruit onderwerping aan de regels wordt overeengekomen (opgenomen als *Bijlage 3*);
- Op wedstrijdpas of licentie de volgende tekst opnemen:
"Deelname aan de wedstrijd betekent dat u de statuten, reglementen en besluiten van de sportbond aanvaardt, de verplichtingen naleeft en aan de uitvoering van de bepalingen medewerking verleent, voor zover deze, doch niet uitsluitend, betrekking hebben op de tuchtrechtsregels van de sportbond en de tuchtrechtspraak van de sportbond. De statuten en reglementen zijn beschikbaar via de website van de sportbond."

3. Opstellen van huisregels die gelden binnen de sportvereniging en sportaccommodatie

Dit zijn regels die gekoppeld zijn aan de aanwezigheid binnen het sportcomplex, met name regels over onder andere gedrag, aansprakelijkheid en gebruik van de accommodatie. Deze huisregels moeten dan ook duidelijk zichtbaar worden opgehangen in bijvoorbeeld het clubhuis of bij het sportveld. Een voorbeeld van deze huisregels is opgenomen als *Bijlage 4*.

3. Ordemaatregelen, triage, onderzoekscommissie

(bij meldingen of klachten van grensoverschrijdend gedrag)

Ordemaatregelen

Wat is een ordemaatregel?

Een melding of een incident kan leiden tot onrust binnen de sportvereniging. Het bestuur zal vanwege een zorgplicht naar de leden de orde willen herstellen. Een ordemaatregel is bijvoorbeeld het weigeren van toegang tot het complex. Een dergelijke maatregel neemt het bestuur omdat het bestuur wil voorkomen dat de vermeende dader in contact komt met de leden. Een ordemaatregel heeft vaak een tijdelijk karakter. Bijvoorbeeld totdat de tuchtcommissie uitspraak heeft gedaan. Soms heeft de ordemaatregel ook een langduriger karakter, bijvoorbeeld omdat de zaak niet ontvankelijk is voor de tuchtcommissie en de maatregel voor de veiligheid noodzakelijk is. Dit kan het geval zijn als de betrokkene niet is onderworpen aan het tuchtrecht en de aard/omvang van de zaak zo ernstig is dat de veiligheid binnen de sportvereniging in het geding is.

Een ordemaatregel in de vorm van een toegangsverbod, hoeft niet op basis van een reglement te worden genomen, omdat een dergelijk verbod ook voor niet-leden genomen kan worden op basis van het feit dat die personen zich op sportaccommodatie van de sportvereniging bevinden. Voor leden is de maatregel veelal gebaseerd op een algemeen artikel in statuten of reglementen van de sportvereniging waarin staat opgenomen dat strafbaar is "elk handelen of nalaten dat in strijd is met statuten, reglementen en/of besluiten van de sportvereniging, of waardoor de belangen van de sportvereniging worden geschaad, dan wel de sport in het algemeen" of woorden van gelijke strekking.

Soms staat de mogelijkheid van een ordemaatregel expliciet in statuten of reglementen genoemd, zoals in het Nationaal Dopingreglement of in het Reglement Seksuele intimidatie van het Instituut Sportrechtspraak². Kijk in ieder geval de statuten en reglementen na, alvorens een ordemaatregel te treffen. Soms staan namelijk bepaalde voorwaarden vermeld, is een bepaald orgaan bevoegd verklaard dergelijke maatregelen te treffen en, of worden de ordemaatregelen in verband gebracht met nader bepaalde overtredingen.

Wanneer inzetten?

Wanneer er onrust is of dreigt in de sportvereniging, kwetsbare groepen (minderjarigen, sporters met een handicap) een risico lopen, de situatie op de sportvereniging onveilig is, de kans op herhaling aanzienlijk is, enz.

Ordemaatregelen zijn geen sanctiemaatregelen, zoals een tuchtrechtelijke of strafrechtelijke sanctie. Het bestuur komt (ook bij het nemen van maatregelen) een grote mate van beleidsvrijheid toe. Bij de vraag of ordemaatregelen getroffen kunnen worden staat de vraag centraal of een redelijk oordelend bestuur gelet op de van toepassing zijnde feiten en omstandigheden tot een dergelijke maatregel had kunnen komen. Zo'n maatregel dient noodzakelijk, geschikt en evenredig te zijn om het doel, namelijk het herstellen of waarborgen van de orde binnen de sportvereniging, te realiseren en mag niet in strijd zijn met de wet, statuten, reglementen of besluiten van de sportvereniging.

---

² Een instituut dat krachtens overeenkomst van opdracht (tucht)recht spreekt in naam van, ten behoeve van en voor rekening en risico van sportbonden die lid zijn van NOC*NSF.

Triage

Wat is triage?

Triage in algemene zin is het beoordelen van urgentie, het indelen in categorieën, het stellen van prioriteiten of doorverwijzing naar de juiste persoon of instantie. Ook kan triage helpen om de hulpvraag te verhelderen.

Een triagecommissie kan bijvoorbeeld na schriftelijke toestemming van de indiener van de klacht de klacht doorgeleiden naar de tuchtcommissie.

Bij triage wordt nadrukkelijk niet aan een inhoudelijke oplossing van het conflict gewerkt.

Triage en Seksuele Intimidatie

Vertrouwenspersoon en vertrouwenscontactpersoon

De taakomschrijving van de vertrouwenspersonen (VP) en de vertrouwenscontactpersonen van de sportbonden zelf (VCP) kan ook gezien worden als een vorm van triage. De VCP fungeert als eerste opvangpunt, kan vragen beantwoorden, maar onderneemt nadrukkelijk zelf geen actie. De VCP draagt vooral zorg voor doorverwijzing naar de juiste instanties. Merendeel van de zaken zal worden doorverwezen naar de VP. De VP is er voor zowel het slachtoffer, als voor de vermeende dader of beschuldigde, maar ook voor besturen die een vraag hebben. De VP kan zowel een adviserende als ondersteunende rol hebben. Ten behoeve van de VP en VCP is hiertoe een 'Handreiking bij klacht of melding seksuele intimidatie' opgesteld, op basis waarvan een zo goed mogelijke afweging kan worden voor advies en ondersteuning. In *Bijlage 5* is daarvan een samenvatting opgenomen.

Instituut voor Sportrechtspraak (ISR)

Triage is de selectieprocedure waarbij de voor het ISR³ bedoelde klachten met betrekking tot seksuele intimidatie in de sport, in categorieën worden ingedeeld. Deze indeling heeft gevolgen voor de wijze van procedurele afhandeling van de klacht.

Triagecommissie

De triage wordt verricht door een commissie, de triagecommissie. Deze commissie heeft een functionele relatie met het ISR en valt beheersmatig onder NOC*NSF. De functionele relatie is erop gericht de communicatie over en administratieve organisatie van triageprocedures door afstemming met de werkwijze van het ISR, goed te laten verlopen. Op de inhoud van de triageprocedure heeft het ISR geen invloed. De triagecommissie heeft geen enkele bemoeienis met het verdere inhoudelijk en procedurele verloop van de klachten nadat zij deze heeft gecategoriseerd.

Besluit triagecommissie

Een besluit van de triagecommissie houdt in dat zij aan het ISR gerichte en op schrift gestelde klachten indeelt in een van de volgende categorieën:

1. klacht te behandelen door de kamer seksuele intimidatie van het ISR;
2. klacht kan door middel van bemiddeling worden afgehandeld door de sportbond en, of sportvereniging;
3. klacht kan door middel van een gesprek tussen betrokken partijen worden behandeld;
4. klacht voldoet niet aan de formele vereisten die aan een klacht worden gesteld;
5. van de klacht moet tevens aangifte worden gedaan bij de politie.

---

³ Let op! Op dit moment wordt het gehele traject van melding tot tuchtzaak herzien. Een van de voorstellen betreft het aanstellen van een pool van aanklagers. De taken en bevoegdheden zijn nog niet helder. Indien binnen het ISR een aanklager wordt ingesteld, is het de vraag of er nog triage nodig is. Immers in dat geval kan de aanklager beoordelen of er wel of geen tuchtzaak komt. In dat geval komt dit stuk tekst over de triagecommissie te vervallen.

Onderzoekscommissie in opdracht van het bestuur van een sportbond

Wat doet de onderzoekscommissie?

De sportbond kan meestal zelf commissies instellen. Of de sportbond dit mag, is afhankelijk van de statuten. Er staat dan bijvoorbeeld dat het bestuur een commissie kan instellen. Het bestuur kan dan ook een onderzoekscommissie stellen. In het Reglement Seksuele Intimidatie van het ISR staat ook de mogelijkheid genoemd van een onderzoekscommissie die in opdracht van de kamer seksuele intimidatie van het ISR nader onderzoek doet, zie hieronder. Ook kennen sommige sportbonden een integriteitscommissie die bijvoorbeeld onderzoek doet naar matchfixing. Het is dus altijd belangrijk om de statuten en reglementen na te kijken. Daaruit blijkt of een onderzoekscommissie kan worden ingesteld, in opdracht van welk orgaan de onderzoekscommissie opereert en welke taken en bevoegdheden de commissie toekomt.

Een onderzoekscommissie werkt veelal in opdracht van het bestuur. In deze paragraaf staan een aantal aandachtspunten en voorbeelden met betrekking tot de procedurele afhandeling. Een dergelijke commissie krijgt de opdracht van het bestuur om onderzoek naar de feiten en omstandigheden naar aanleiding van een of meer meldingen over ongewenst gedrag. Dit kan ongewenst gedrag zijn op het gebied van seksuele intimidatie, maar ook ongewenst gedrag op een heel ander terrein, zoals fraude, corruptie, racisme, intimidatie, etc. De onderzoekscommissie hoort in verband met het onderzoek partijen die hierover kunnen verklaren. Belangrijk is dat degene over wie de melding(en) gaan, door de commissie in de gelegenheid wordt gesteld zijn of haar kant van het verhaal te vertellen (hoor en wederhoor). Hij/zij krijgt ook inzage in de verklaringen die zijn opgesteld waarin aantijgingen staan vermeld. De persoon in kwestie moet zich immers kunnen verweren. Na de beëindiging van het onderzoek stelt de commissie een rapport op. Dit rapport met bevindingen overhandigt de commissie aan het bestuur. De commissie adviseert het bestuur over de te nemen vervolgstappen. De commissie doet dus zelf niet aan geschillenbeslechting. Het bestuur van de sportbond besluit of het advies wordt overgenomen. Het besluit kan inhouden dat de sportbond wordt geadviseerd ordemaatregelen te treffen en, of het geschil te beslechten via bemiddeling, mediation of een tuchtzaak te starten, of aangifte te doen bij de politie. Het is belangrijk vertrouwelijkheid af te spreken, maar altijd ook met de geïnterviewden af te spreken dat bij eventuele strafbare feiten het dossier kan worden overhandigd aan de politie. Het is verstandig een protocol op te stellen, zodat de zorgvuldigheid van het proces is geborgd.

Wanneer inzetten?

Een onderzoekscommissie wordt vaak aan het werk gezet naar aanleiding van een of meer meldingen. Het is soms niet duidelijk wat er precies is gebeurd en wat de ernst of omvang is van de gedragingen. Het is soms niet duidelijk of het om slechts één geval gaat of dat er meerdere zaken spelen. Wanneer niet helder is wat er is gebeurd, is het verstandig goed onderzoek te doen, omdat dan het vervolgtraject beter ingericht kan worden en de tuchtcommissie niet met onderzoek wordt belast, maar recht kan spreken.

Onderzoekscommissie na aangifte seksuele intimidatie bij het ISR

Het Reglement seksuele intimidatie van het ISR maakt melding van een onderzoekscommissie. Dit is een commissie die na een aangifte op het gebied van seksuele intimidatie (dus niet na een melding) voorafgaand aan de mondelinge behandeling van de tuchtzaak kan worden ingesteld. Deze commissie doet onderzoek naar de feiten en omstandigheden. Dit gebeurt in opdracht van de kamer seksuele intimidatie. Na beëindiging van het onderzoek rapporteert de commissie aan de kamer seksuele intimidatie. Dit onderzoek wordt in de tuchtzaak meegenomen.

4. Tuchtrect

Wat is tuchtrect?

Tuchtrect ziet op het corrigeren van ongewenst gedrag binnen de sport. Het is verenigingstuchtrect waar sporters veel door middel van lidmaatschap aan gebonden zijn. Tuchtrectelijke beslissingen worden meestal door een (onafhankelijke) tuchtcommissie genomen. Deze tuchtcommissie moet een orgaan zijn van de sportbond om zelfstandig besluiten te kunnen nemen. Tuchtrect is iets anders dan strafrect. De tuchtcommissie maakt onderdeel uit van de sportvereniging of de sportbond en gaat over de overtreding van de regels in de desbetreffende sport. Het is als het ware groepsrect. In het strafrect gaat het om de berechting van overtredingen en misdrijven van het Wetboek van Strafrecht en is het de Officier van Justitie die de zaak namens het Openbaar Ministerie voor de rechter brengt.

Wanneer inzetten?

Wanneer sprake is van een overtreding van (wedstrijd)reglementen en/of statuten van de sportvereniging of de sportbond, waarbij een corrigerende werking van de sanctie uitgaat naar de groep.

Bij seksuele intimidatie is het belangrijk dat er een tuchtzaak plaatsvindt. Alleen na een tuchtzaak kan een gesanctioneerde op de *registratielijst ontuchtplegers* geplaatst worden. Deze lijst hanteert de sport om te voorkomen dat ontuchtplegers elders in de sport weer aan de slag kunnen gaan.

Overtreding

Een overtreding in het tuchtrect, betreft een overtreding van de (tucht)regels. Dit kunnen grove overtredingen zijn, beledigende uitlatingen, racistische gedragingen, overtredingen seksuele intimidatie betreffende, dopingovertredingen, enz. Soms bestaat er een apart regelement voor een bepaalde groep overtredingen, zoals het Nationaal Doping Reglement of het Reglement seksuele intimidatie.

Rol aanklager

Sommige sporten kennen een aanklager, zoals de voetbalbond (KNVB) en de hippische sportbond (KNHS). Een aanklager vervult de rol van 'officier van justitie' in het tuchtrect. De aanklager brengt de zaak aan. Soms kan de aanklager ook een schikking treffen. Dus de zaak af doen, bijvoorbeeld door middel van een boete. Op dit moment werkt NOC*NSF aan een systeem van aanklagers voor de sportbonden die zijn aangesloten bij het ISR. Het instellen van een aanklager kan gevolgen hebben voor triage en, of nader onderzoek. In het geval van een aanklager kan bijvoorbeeld de aanklager (ook) een onderzoek doen instellen. De taken en bevoegdheden zijn nog niet uitgewerkt.

5. Strafrecht

Wat is strafrecht?

In het strafrecht zijn de regels vastgelegd waaraan personen zich moeten houden. Houdt iemand zich niet aan deze regels, dan pleegt hij een strafbaar feit en kunnen er straffen en/of maatregelen volgen. Er zijn twee soorten strafbare feiten: overtredingen en misdrijven. Overtredingen zijn relatief lichte vergrijpen, misdrijven zijn ernstige(re) feiten.

Wetboek van Strafrecht

In het Wetboek van Strafrecht staan de overtredingen en misdrijven genoemd. Als sprake is van een dergelijke overtreding of misdrijf wordt aangifte gedaan bij de politie. Wanneer iemand kennis heeft van een misdrijf moet aangifte worden gedaan. Vervolgens bepaalt de officier van justitie of een strafzaak wordt gestart tegen de verdachte.

Binnen de sport kunnen o.a. de volgende overtredingen en misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht voorkomen:

- Misdrijven tegen de zeden, o.a. aanranding, verkrachting, kinderporno (artikelen 239 t/m 253);
- Mishandeling (artikelen 300 t/m 306);
- Veroorzaken van de dood of van lichamelijk letsel door schuld (artikelen 307 t/m 309);
- Belediging en discriminatie (artikelen 137c t/m g en 429quater).

Strafrecht en tuchtrecht

Het tuchtrecht en het strafrecht beogen niet de bescherming van dezelfde belangen en daarom sluit een strafrechtelijke behandeling een tuchtrechtelijke behandeling niet uit. Iemand kan dus zowel strafrechtelijk als tuchtrechtelijk een sanctie opgelegd krijgen. Ook kan iemand daarnaast nog aansprakelijk worden gehouden voor de schade die door deze persoon is aangebracht.

6. Bemiddeling

Wat is bemiddeling?

De letterlijke betekenis van bemiddeling is: 'tussenkost; tussenbeide komen'. Het gaat erom door tussenkost van een bemiddelaar twee of meer personen, partijen of groepen die een geschil hebben met elkaar in gesprek te brengen teneinde onderling tot een oplossing te komen. Er wordt niet gestreefd naar een oplossing waar alle partijen 100% enthousiast over zijn (zou wel mooi zijn, maar gebeurt zelden). Het doel is slechts een oplossing tot stand te laten komen waarin beide partijen zich kunnen vinden en die zoveel mogelijk aan ieders belangen op aanvaardbare wijze tegemoet komt.

Bemiddelaar

De bemiddelaar is een onafhankelijk persoon, is zelf geen partij bij het conflict en heeft dus geen belang bij de uitkomst. De bemiddelaar heeft de inhoudelijke regie bij de bemiddeling. Inhoudelijke kennis van de conflictsituatie is daarom noodzakelijk. De bemiddelaar gaat actief en op inhoudsniveau zoeken naar waar de belangen liggen van de verschillende partijen, waar ze botsen en waar de pijn zit. Vervolgens komt de bemiddelaar zelf met een inhoudelijk oplossingsvoorstel waartegen partijen ja of nee kunnen zeggen.

Wanneer inzetten?

Bemiddeling is vooral nuttig als de communicatie verstoord is, als rechtstreekse onderhandeling tussen de partijen belemmerd wordt door een wederzijds gebrek aan vertrouwen, of als er sprake is van een escalatie. Bemiddeling kan zelfs werken als een van beide partijen zo kwaad of beledigd is, dat hij weigert nog langer met de andere partij te praten.

Het gaat bij bemiddeling *altijd* om zaken die niet ernstig genoeg zijn om aan een (tucht)rechter voor te leggen. Met name ook in gevallen met een vertrouwelijk karakter, zoals seksuele intimidatie zaken. Daarbij is vooral ook van belang wat het slachtoffer zelf wil.

Uiteraard mag er bij deze conflictsituaties geen sprake zijn van strafbare feiten overeenkomstig het Wetboek van Strafrecht. Dan bestaat er de verplichting tot aangifte bij de politie.

7. Mediation

Wat is mediation?

Mediation kan algemeen worden omschreven als een vorm van geschillenbeslechting waarbij een derde, de mediator, partijen begeleidt om gezamenlijk en zelf tot een oplossing te komen voor hun onderlinge conflict. Het doel van mediation is om vanuit de belangen van partijen te komen tot een gezamenlijk gedragen en voor ieder van hen optimaal resultaat. Bij mediation moeten de conflictpartijen hun geschil dus zèlf, weliswaar onder begeleiding, oplossen. Waardoor - althans dat is de bedoeling - voor de lange termijn een win-win situatie ontstaat zonder conflicten. Dit is onderhandelen op een hoger plan, met maatwerk.

Mediator

De mediator is een onafhankelijke bemiddelingsdeskundige die de communicatie en onderhandelingen tussen partijen begeleidt. De mediator heeft dus slechts de procesregie in handen (in tegenstelling tot de bemiddelaar die voor een groot deel ook de inhoudelijke regie in handen heeft). De mediator blijft bewust inhoudelijk op afstand ("lijdelijk"). De mediator laat partijen de gang maken van standpunten naar belangen en ondersteunt hen in de verbetering van hun communicatie. Partijen komen daardoor, vanuit de integratie van hun echte belangen, tot besluitvorming, een oplossing die voor ieder van hen optimaal is en door beide partijen gedragen wordt.

MfN gecertificeerde mediator

De MfN (Mediatorsfederatie Nederland) neemt alleen gekwalificeerde mediators op die voldoen aan de kwaliteitseisen van de de Stichting Kwaliteit Mediators (SKM), zoals een erkende opleiding, permanente educatie, gedragsregels en onderwerping aan het tuchtrecht. Deskundigheid en vakbekwaamheid is daarmee geborgd.

ISR

Ook binnen het ISR is mediation ondergebracht. Een mediator kan alleen worden benoemd als hij/zij MfN gecertificeerd is.

Kernbegrippen

Kernbegrippen bij mediation zijn: zelfbeschikking van partijen, vrijwilligheid en vertrouwelijkheid.

Zelfbeschikking: partijen zijn zèlf het meest inhoudsdeskundig, werken zèlf dus naar de oplossing toe en nemen zèlf de eindbeslissing.

Vrijwilligheid: partijen zijn vrij om te starten of te stoppen met de mediation wanneer ze willen.

Vertrouwelijkheid: binnen de mediation kan vrijuit gesproken en nagedacht worden over waar het werkelijk om gaat, zonder dat de andere partij daarop een beroep kan doen als de mediation toch mislukt. Dit heeft een heel positieve invloed op het hele proces van nadenken, overleggen, voorstellen en als het niet lukt weer andere voorstellen doen. Creativiteit wordt zo niet afgestraft maar juist gestimuleerd. Onder de vertrouwelijkheid valt ook de vaststellingsovereenkomst, waarin de eindoplossing van de mediation die partijen zelf gecreëerd hebben, tussen partijen wordt vastgelegd. Soms worden er tijdens de mediation schriftelijke stukken opgesteld, deze zijn dan ook vertrouwelijk.

Wanneer inzetten?

Mediation kan gestart worden als beide (!) partijen daarmee instemmen en op basis van gelijkwaardigheid. Mediation is bij uitstek geschikt voor de oplossing van geschillen met een relationele dimensie. Sportbonden geven aan dat het ook een mogelijkheid zou zijn voor kleinere zaken, zoals eenvoudige competitie - en selectieproblemen of een 'eenvoudige' vechtpartij. Mediation is in het geval van seksuele intimidatie niet het wenselijke middel om het conflict te beslechten. Bij mediation komen partijen immers tot afspraken en deze afspraken leggen zij vast in een vaststellingsovereenkomst. Regelmatig staan seksuele intimidatie-zaken niet op zichzelf en is de aard en omvang lastig vast te stellen. Een vaststellingsovereenkomst tussen partijen kan dan een rechtsgang frustreren, omdat in een specifieke zaak al afspraken zijn gemaakt. Ook komt een eventuele dader niet op de *registratielijst ontuchtplegers*.

Wetsvoorstellen in verband met de bevordering van het gebruik van mediation

Momenteel liggen er wetsvoorstellen ter bevordering van mediation in o.a. het burgerlijk recht. Hierbij gaat het om het gebruik van het instrument mediation tussen natuurlijke en rechtspersonen onderling, voor bijvoorbeeld familie- en arbeidszaken, maar ook om geschillen over (de uitvoering van) overeenkomsten of verenigingsrechtelijke zaken. Mediation zal in de wet niet verplicht worden, maar wel gestimuleerd. De rechter kan als hij een bepaalde zaak geschikt acht voor mediation, partijen eerst opdragen het geschil te beslechten door middel van mediation. De rechter houdt in dat geval de zaak aan en verwijst partijen naar de mediator. Komen zij er niet uit, dan kan de rechter een oordeel in de zaak vellen. Onderdeel hiervan is ook een wetsvoorstel waarin certificering van mediators wordt geregeld, evenals kwaliteitseisen voor de opleiding, het minimale deskundigheids- en ervaringsniveau en tevens voor de permanente educatie van mediators. Deze wetsvoorstellen worden momenteel behandeld in de Tweede Kamer. Invoering ervan zal echter niet eerder zijn dan in 2016/2017.

8. Arbitrage en Bindend Advies

Arbitrage

Wat is arbitrage ?

Bij arbitrage wordt de zaak niet voorgelegd aan een rechter maar aan een arbitragecommissie. Vanwege de bijzonderheden van de sport en sportbeoefening kan het verstandig zijn een zaak voor te leggen aan deskundigen uit de sport. De uitspraak van een arbitragecommissie is bindend. De partijen die een zaak voorleggen aan een arbitragecommissie moeten dit wel vooraf overeenkomen. Dit kan door een overeenkomst, of omdat een dergelijke rechtsgang is opgenomen in de statuten, reglementen waaraan de partijen via lidmaatschap onderworpen zijn. Een arbitraal vonnis is juridisch een echt vonnis en daar kan rechtens een beroep op worden gedaan voor de tenuitvoerlegging.

Wanneer inzetten?

Wanneer behoefte is aan juridisch bindende uitspraak, maar waarbij partijen wel graag de specifieke sportdeskundigheid terug willen zien in de oordelende instantie of personen, in dit geval de arbiters.

Arbitrage komt bijvoorbeeld regelmatig voor bij het beslechten van sponsorgeschillen. De arbitragecommissie sportsponsoring is ondergebracht bij het ISR. Het ISR verzorgt ook arbitrage wanneer sprake is van andere type geschillen. Sommige sportbonden geven de voorkeur aan de beslechting van geschillen tussen leden door een eigen arbitragecommissie. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de KNVB.

Het Court of Arbitration for Sport (CAS) te Lausanne (Zwitserland) beslecht ook geschillen door middel van arbitrage. Tijdens de Olympische Spelen bijvoorbeeld worden alle geschillen van het Internationaal Olympisch Comité voorgelegd aan het CAS. Het CAS wordt door sommige sportbonden en in dopingzaken erkend als hoogste en laatste beroepsinstantie.

Bindend Advies

Wat is bindend advies?

Een bindend advies is een uitspraak over een geschil door een derde. Het lijkt op arbitrage maar er is een belangrijk verschil. Bij arbitrage is het vonnis (rechtens) uitvoerbaar. Bij een bindend advies worden de afspraken vastgelegd in een overeenkomst, de vaststellingsovereenkomst. Wanneer een van de partijen de overeenkomst niet nakomt moet de partij (anders dan bij arbitrage) naar de rechter voor een vonnis. De rechter neemt veelal het bindend advies over. Na tussenkomst van de rechter is sprake van een vonnis dat ten uitvoer gelegd kan worden. Om die reden wordt meestal bij de meer ernstige conflicten de voorkeur gegeven aan arbitrage.

Wanneer inzetten?

Bindend advies wordt veelal gebruikt bij zaken met een relationele dimensie, waarbij partijen wel een bindende uitspraak willen, maar na de geschillenbeslechting nog (veel) met elkaar te maken hebben.

9. Communicatie, publicatie en referenties

Communicatie en publicatie

In het kader van geschillenbeslechting worden er door de sportbonden jaarlijks duizenden (tuchtrecht)uitspraken gedaan, over zeer diverse onderwerpen. Dat gaat van spelregelovertradingen tot zaken die diep ingrijpen in de persoonlijke levenssfeer, zoals seksuele intimidatie, doping en matchfixing. Voor sportbonden en sportverenigingen is het vaak moeilijk te bepalen wat zij wel of juist niet kunnen communiceren of publiceren in deze gevallen.

Wat wordt bedoeld met communicatie?

Communicatie is zowel de interne communicatie (onderling tussen betrokken partijen) als de externe communicatie (publiciteit via de media). Uiteindelijk wordt het wetslagen van de communicatie over een (tuchtrecht)zaak bepaald door het beeld in de media. Communicatie kan bijdragen aan een vlotte gang van zaken (tijdig gekende betrokken partijen, afstemming boodschap, beheerste media aandacht) en aan de bescherming van de sporter en integriteit van de sport.

Wanneer inzetten?

Bij communicatie en publicatie over (tuchtrecht)zaken gaat het altijd – zowel voor (beschuldiging), tijdens als na (uitspraak) de procedure – om informatie over personen. Deze informatie kan een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer opleveren. Elke sportbond moet daarom de afweging maken of het doel dat met openbaarmaking (als het om een uitspraak gaat) of communicatie over een zaak wordt beoogd opweegt tegen deze inbreuk.

NOC*NSF heeft daartoe de volgende handreikingen opgesteld:

1. Advies 'Openbaarmaking van tuchtrechtsuitspraken voor sportbonden' (klik [hier](#));
2. Communicatieplan dopingzaken en communicatieplan matchfixing (klik [hier](#)).

Referenties

Binnen de sport zijn talloze trainers, coaches en andere kaderleden (hierna gezamenlijk ook te noemen "begeleiders") werkzaam. De sport is nu eenmaal kwetsbaar voor bepaalde integriteitsschendingen, zoals ongewenst grensoverschrijdend gedrag. Om te zorgen voor een veilig sportklimaat is het vragen van referenties bij een benoeming van begeleiders dus belangrijk. In de praktijk blijkt dat het bestuur of de werkgever terughoudend is in het geven van of vragen naar referenties, omdat men bang is dat er al snel sprake is van smaad of zelfs aansprakelijkheid vanwege het verstrekken van onjuiste of onnodige informatie.

Handvat voor het vragen of geven van referenties is de handreiking van NOC*NSF: 'Referenties vragen?' (Zie bijlage 5 in de [toolkit](#)).

10. Conclusies

'Er is een hoop gedoe binnen de sport'

Dit zijn de woorden van één van de voorzitters van een sportbond, na afloop van het interview. Er is bij de sportbonden, naast het tuchtrecht, ook behoefte aan alternatieve manieren om de vele problemen die spelen binnen de sportwereld op te lossen. Door een veelheid aan maatregelen drijven we soms af van een goed gesprek in een vroeg stadium van een (dreigend) conflict

Naast de huidige middelen binnen het tuchtrecht is er - vooral bij de problemen die spelen tussen mensen op het relationele raakvlak, van bestuursleden onderling, speler/trainer of teamspelers onder elkaar - behoefte aan lichte, laagdrempelige methoden om het gesprek aan te gaan, de communicatie te verbeteren en de vaak emotionele problemen die spelen tussen de mensen op te lossen. Een vertrouwenspersoon, bemiddelaar of mediator kan hierbij behulpzaam zijn. Daarom zijn met name ook bemiddeling, mediation, arbitrage en bindend advies besproken. Dit zijn manieren om partijen eerder en makkelijker aan tafel te krijgen. Inmiddels worden deze (alternatieve) manieren van geschillenbeslechting aangeboden door het ISR.

Het is goed om naast de reguliere vormen van geschillenbeslechting ook deze manieren op te nemen in de statuten of reglementen van sportbonden.

Als Bijlage 6 is een schema met de verschillende vormen van geschillenbeslechting opgenomen met kort aangegeven wanneer te gebruiken en welke maatregelen, sancties of acties kunnen worden genomen.

BIJLAGE 1

Preventieve maatregelen

Stappen ter ondersteuning van sportverenigingen om een sociaal veilige sportomgeving te creëren:

Stap 1 Zet het onderwerp op de agenda

Stap 2 Maak een risicoanalyse

Stap 3 Stel een vertrouwenscontactpersoon aan

Stap 4 Besteed aandacht aan de Gedragsregels begeleiders in de sport [*Deze Gedragsregels zijn opgenomen in Bijlage 7*]

Stap 5 Bepaal hoe om te gaan met aanstellingen van vrijwilligers: check referenties van begeleiders bij de oude club en via de Verklaring Omtrent Gedrag

Stap 6 Maak samen met je leden omgangsregels

Stap 7 Informeer alle betrokkenen over het beleid

Voor verdere informatie wordt verwezen naar de volgende websites:

- nocnsf.nl/grensoverschrijdend-gedrag/preventie
- gratisvog.nl/voorwaarden/preventief-beleid-sportorganisaties

BIJLAGE 2

VOORBEELD

OVEREENKOMST onderwerping statuten en reglementen sportvereniging en Bond

De ondergetekende:

mevrouw/de heer..... [naam], geboren te ..... [plaats] op .....
[geboortedatum], wonende te ..... [plaats], aan de ..... [adres], houder van
een paspoort/rijbewijs met nummer .....

- vult het onderliggende formulier volledig in;
- verklaart zich te onderwerpen aan de statuten en reglementen van de sportvereniging ..... [naam];
- verklaart zich voor het overige ook strikt te zullen houden aan alle voor de leden van de sportvereniging .....[naam] geldende regels;

Ondergetekende verklaart voorts het volgende:

- zich te onderwerpen aan de statuten en reglementen van de Bond. De statuten en reglementen zijn beschikbaar via de website van de Bond;
- zich te onderwerpen aan de tuchtrechtspraak van de Bond. Overtredingen van de statuten, van een reglement of een besluit worden berecht door de tuchtcommissie en commissie van beroep van de Bond;
- de statuten, reglementen en besluiten te aanvaarden, de verplichtingen na te leven en aan de uitvoering van de bepalingen medewerking te verlenen, voor zover deze betrekking hebben op het (nationale) Dopingreglement (zoals dat thans luidt of te eniger tijd in gewijzigde vorm luidt) en de van het Dopingreglement deel uitmakende Bijlagen, waaronder maar niet uitsluitend, De Bijlage Dispensaties en de Bijlage Whereabouts, alsmede de door de Internationale federatie van toepassing verklaarde sport-specifieke dopingbepalingen die geen betrekking hebben op de (tucht)procedure en het Tuchtreglement Seksuele intimidatie, alsmede de overige reglementen;
- verklaart zich te onderwerpen aan eventuele (toekomstige) wijzigingen die in de bovengenoemde reglementen worden aangebracht;
- verklaart in geval van (verdenking van een) overtreding van het (nationale) Dopingreglement of het Tuchtreglement Seksuele intimidatie, of een ander reglement, zich te allen tijde en zonder enig voorbehoud volledig de toepasselijkheid van de tuchtrechtspraak zoals neergelegd in de statuten van de Bond, te aanvaarden en na te leven, en de sancties, die op grond van dit Dopingreglement, het Tuchtreglement Seksuele intimidatie of een ander reglement worden opgelegd bij onherroepelijk worden van deze sancties, te aanvaarden;
- verklaart geen recht op schadeloosstelling te ontnemen aan een nietig of vernietigbaar besluit van de tuchtcommissie(s) van de Bond en maakt geen aanspraak op een eventueel

gewijzigde uitslag of het opnieuw houden van de wedstrijd;

PERSOONSGEGEVENS		
1.	Achternaam	
2.	Voornamen (eerste voluit)	
3.	Geboorteplaats/geboorteland	
4.	Geboortedatum	
5.	Geslacht	M V
6.	Adres en woonplaats (incl. postcode)	
7.	Telefonisch bereikbaar thuis (+ kengetal)	
8.	Evt. telefonisch bereikbaar werk (+ kengetal)	
9.	E-mailadres	
10.	Beroep	
11.	Nationaliteit	
12.	Origineel van het legitimatiebewijs getoond?	JA NEE
13.	Bij begeleiders, originele en recente Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)	JA NEE

Naar waarheid getekend, op ..... [datum] te ..... [plaats]

.....

BIJLAGE 3

VOORBEELD Vrijwilligersovereenkomst

Ondergetekenden:

1. De sportvereniging met volledige rechtsbevoegdheid ..... [naam voluit], gevestigd te ..... [plaats], hierbij rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer/mevrouw ..... [naam], ... [bestuursfunctie] en de heer/mevrouw ..... [naam], ... [bestuursfunctie], hierna te noemen "vereniging [naam/afkorting invullen]",

en
2. De heer/mevrouw ..... [naam], geboren te ..... [plaats] op ..... [geboortedatum], wonende te ..... [plaats], aan de ..... [adres], houder van een paspoort/rijbewijs met nummer ..... , hierna te noemen "Vrijwilliger",

Hierna ook aan te duiden als "partij" of gezamenlijk als "partijen",

Overwegen het volgende:

- De vereniging is voornemens voor de uitvoering van de hierna omschreven werkzaamheden een beroep te doen op externe ondersteuning door vrijwilligers;
- Vrijwilliger is bereid om de vereniging te ondersteunen bij de uitvoering van deze werkzaamheden;
- Partijen hebben nadrukkelijk niet de bedoeling om tussen hen een dienstverband / arbeidsverhouding te laten ontstaan;

Verklaren de navolgende overeenkomst voor vrijwilligerswerk te zijn overeengekomen:

Artikel 1   Inhoud en afspraken werkzaamheden

1. Vrijwilliger zal ten behoeve van de vereniging werkzaamheden verrichten. Deze werkzaamheden bestaan uit: ..... [nader invullen].
2. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG-verklaring) is vereist alvorens de werkzaamheden worden gestart.
3. Voor Vrijwilliger is ..... [naam], hierna te noemen "contactpersoon", het aanspreekpunt namens de vereniging met betrekking tot de uitvoering van de werkzaamheden. Vrijwilliger overlegt regelmatig met contactpersoon en houdt hem/haar op de hoogte houden van de werkzaamheden.
4. Vrijwilliger dient bij het verrichten van de overeengekomen werkzaamheden de vereiste zorgvuldigheid in acht te nemen en in het algemeen te handelen zoals een goed vrijwilliger zich hoort te gedragen.
5. Vrijwilliger zal de dagen en tijdstippen waarop de overeengekomen werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in overleg met contactpersoon vaststellen.
6. De werkzaamheden kunnen in onderling overleg worden gewijzigd.
7. In geval van verhindering wegens ziekte, vakantie of anderszins, zal Vrijwilliger de contactpersoon hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen.

Artikel 2   Aanvang en duur van de overeenkomst

1. De overeenkomst is/wordt aangegaan voor bepaalde tijd, ingaande op ..... [datum] en van rechtswege (zonder dat opzegging is vereist) eindigend op ..... [datum].
2. Partijen kunnen de overeenkomst te allen tijde in onderling overleg beëindigen.

Artikel 3   Kostenvergoeding

1. Vrijwilliger verricht de werkzaamheden om niet.
2. De door Vrijwilliger gemaakte kosten kunnen door Vrijwilliger bij de vereniging worden gedeclareerd - onder overlegging van betalingsbewijs - na afloop van de maand/kwartaal.
of
Vrijwilliger ontvangt maandelijks de maximaal toegestane (belastingvrije) vrijwilligersvergoeding.

Artikel 4   Verzekeringen

1. De vereniging heeft voor vrijwilligers een aansprakelijkheids- en ongevallenverzekering afgesloten.
2. Geen uitkering vindt plaats indien een andere verzekering (ook van Vrijwilliger) kan worden aangesproken.

Artikel 5   Protocollen en reglementen

De volgende regels zijn van toepassing op Vrijwilliger:

- De statuten, reglementen van de vereniging. De statuten, reglementen zijn beschikbaar via de website van de vereniging.
- De statuten, reglementen en besluiten van de Bond [naam bond]. De statuten en reglementen zijn beschikbaar via de website van de Bond.
- Gedragsregels begeleiders in de sport. [*Deze Gedragsregels zijn opgenomen in Bijlage 7*]
- Evt. de huisregels van de vereniging. [*Een voorbeeld van huisregels is opgenomen in Bijlage 4*]

Indien de Vrijwilliger geen lid is van de vereniging:

De Vrijwilliger verklaart dat hij/zij de statuten, reglementen en besluiten van de Bond aanvaardt, de verplichtingen naleeft en aan de uitvoering van de bepalingen medewerking verleent, voor zover deze, doch niet uitsluitend, betrekking hebben op de tuchtregels van de Bond en de tuchtrechtspraak van de Bond. De statuten en reglementen zijn beschikbaar via de website van de Bond.

Artikel 6   Toepasselijk recht

Op deze overeenkomst is het Nederlandse recht van toepassing.

Artikel 7   Geschillenregeling

1. Indien zich bij de uitvoering van deze overeenkomst of naar aanleiding daarvan tussen partijen een geschil voordoet, is er sprake van een geschil, indien één der partijen aan de andere partij schriftelijk verklaart dat dit het geval is.

2. In geval van een geschil zullen partijen trachten, al dan niet onder leiding van een door hen gezamenlijk aan te wijzen bemiddelaar, zelf tot een oplossing van het geschil te komen.
3. Is een oplossing op enig moment niet haalbaar of mogelijk, wordt het geschil voorgelegd aan ..... [bijv. geschillencommissie] van de vereniging.

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend te ..... [plaats], op ..... [datum],

1. De vereniging

2. Vrijwilliger

Naam
Functie

Naam

Naam
Functie

Optie bij minderjarigheid (jonger dan 16 jaar):

De medeondergetekende [naam] verklaart, in zijn/haar hoedanigheid van wettelijk vertegenwoordiger van Vrijwilliger, akkoord te gaan met de inhoud van bovengenoemde overeenkomst en Vrijwilliger tot het aangaan daarvan te machtigen.

Ondertekening

De wettelijk vertegenwoordiger [naam]

BIJLAGE 4

VOORBEELD HUISREGELS

In onderstaand voorbeeld zijn zoveel mogelijk verschillende regels opgenomen zodat de sportvereniging, de houder / eigenaar van de sportaccommodatie of de sportbond zelf een selectie kan maken van de regels die hij/zij wil gebruiken. Bij de X kan de naam van de sportvereniging, de sportschool of de naam van de (eigenaar van) de sportaccommodatie worden ingevuld.

Huisregels

Door het betreden van deze sportaccommodatie onderwerpt u zich aan de regels en reglementen van X, waaronder mede begrepen onderstaande huisregels.

Algemeen

1. Aanwijzingen van onze medewerkers, instructies op borden en/of posters dienen altijd opgevolgd te worden.
2. Er dient rekening gehouden te worden met bezoekers, medewerkers en andere functionarissen.
3. In geval van calamiteiten dient men strikt de aanwijzingen van het dienstdoende medewerker / vrijwilliger / het bestuurslid op te volgen.
4. (Brom-)fietsen dienen te worden gestald in de fietsenstalling. (Brom-)fietsen die elders staan worden verwijderd.
5. Bij grote drukte en/of onvoorziene omstandigheden behoudt X zich het recht om openingstijden te wijzigen of de accommodatie gedeeltelijk of in zijn geheel te sluiten, zonder terugbetaling van entreegelden.
6. Het maken van reclame in, aan of bij de sportaccommodatie, is alleen toegestaan na schriftelijke toestemming van het bestuur / de directie.
7. De huurder dient zelf zorg te dragen voor EHBO materialen en EHBO-ers.

Gebruik

8. Gebruikers van de sportaccommodatie (van) X moeten op verzoek van medewerkers / het bestuur te allen tijde kunnen aantonen dat ze gerechtigd zijn op dat moment gebruik te maken van de betreffende accommodatie.
9. Sportschoenen voor gebruik in de binnen accommodatie dienen schoon te zijn en niet als buitenschoeisel te worden gebruikt. Schoenen die afgeven (met name zwarte zolen) zijn niet toegestaan.
10. De kunstgrasvelden mogen uitsluitend betreden worden met het daarvoor bestemde schoeisel (liefst specifieke kunstgrasschoenen). Schoenen met metalen noppen zijn op de kunstgrasvelden ten strengste verboden.
11. De gebruikte accommodatie (sporthallen en -velden, kleedkamer(s) enz.) dient na gebruik netjes te worden achtergelaten. Indien noodzakelijk worden schoonmaakkosten in rekening gebracht bij de huurder / gebruiker.
12. Geconstateerde beschadigingen en gebreken dient men direct bij het bestuur / de balie / de directie te melden. Kosten van schade aan de accommodatie en/of materialen door onzorgvuldig gebruik zullen in rekening worden gebracht.
13. De kleedkamers en wasgelegenheden zijn 15 minuten voor de gehuurde tijd toegankelijk en dienen uiterlijk 15 minuten na het verstrijken van de gehuurde tijd te zijn verlaten.
14. Gehuurde materialen en toestellen dienen, tenzij anders afgesproken, door de huurder zelf te worden geïnstalleerd of geplaatst en na gebruik weer opgeruimd te worden. Het opbouwen en opruimen dient te geschieden binnen de gehuurde tijden. In de huurovereenkomst wordt aangegeven welke prijsconsequenties eventueel verbonden zijn aan het gebruik van extra voorzieningen en/of materialen.

Eten, drinken en genotsmiddelen

15. Overall binnen het clubhuis / kantine / sportaccommodatie / ..... en buiten op de (kunstgras) sportvelden geldt een rookverbod.
16. Aan kinderen onder de 18 jaar mag geen alcohol verkocht of verstrekt (doorgegeven) worden. Deze leeftijdsgroep mag ook geen alcoholische dranken drinken op en rond X. Bij twijfel over de leeftijd zullen de barmedewerkers vragen een identificatiebewijs (ID) te laten zien.
17. Roken, inclusief e-smoker, is toegestaan in de aangegeven zones. Het gebruik van drugs en/of overmatig alcoholgebruik is niet toegestaan.
18. Etenswaaren en drinken zijn niet toegestaan op de banen / velden ... etc.
19. Het gebruik van consumpties is alleen toegestaan in het clubhuis / kantine / sportaccommodatie / .... en op het terras. Het nuttigen van zelf meegebrachte consumpties is niet toegestaan.

Aansprakelijkheid

20. X is niet aansprakelijk voor enige schade of letsel (door welk toeval of ongeval dan ook) toegebracht tijdens of na gebruik van de accommodatie en/of inventaris, noch voor vermissing, diefstal of beschadiging van voorwerpen of materialen die toebehoren aan de bezoeker. Behoudens opzet en grove schuld van X.
21. Voor uw en onze veiligheid maken wij gebruik van een videoregistratiesysteem.
22. Deelname aan wedstrijden en activiteiten en binnen X geschiedt geheel op eigen risico.
23. X is niet aansprakelijk voor diefstal, verlies of schade van eigendommen van gebruikers van het clubhuis/ accommodatie / ..... Het komt helaas voor dat er spullen worden onttreemd uit de kleedkamer en dergelijke. Laat waardevolle spullen zoveel mogelijk thuis en laat ze in ieder geval niet onbeheerd achter.

Gedragingen

24. Het maken van foto's en/of video's en het delen van derden van foto's en/of video is alleen toegestaan met toestemming van de gefotografeerde of gefilmde. Bij twijfel dienen aanwijzingen van het personeel / het bestuur te worden opgevolgd.
25. Grensoverschrijdend of ander ongewenst gedrag, zoals discriminatie, seksuele intimidatie, en pesten wordt niet geaccepteerd.
26. Bij diefstal, zedenmisdrijf, fraude of andere strafbare gedragingen wordt de politie in kennis gesteld.

Ordemaatregelen

27. Bij overtreding van onze huisregels of ongeoorloofd gedrag volgt ontzegging van de toegang tot onze accommodaties in de volgende situaties:
  - Overlast of ongewenst gedrag - tenminste 6 maanden.
  - Overlast en ongewenst gedrag - tenminste 12 maanden.
  - Fysiek geweld / handtastelijkheden / grensoverschrijdend gedrag / seksuele intimidatie / zedenmisdrijf - tenminste 24 maanden.
  - Het is het bestuur / de directie toegestaan om af te wijken van de bovengenoemde ordemaatregelen, dan wel andere ordemaatregelen te treffen zolang en in zoverre de ordemaatregel(en) gericht is/zijn op het geregeld en geordend verloop en, of een veilige omgeving binnen X te herstellen dan wel te realiseren.

BIJLAGE 5

Handreiking bij klacht of melding Seksuele Intimidatie

Melding

De mondelinge of schriftelijke beschrijving van het feitelijk voorgevallen gedrag of van een situatie in het kader van seksuele intimidatie en welk gedrag of situatie door de melder kenbaar wordt gemaakt aan de contactpersoon en, of het bestuur.

Klacht

De mondelinge of schriftelijke beschrijving van het feitelijk voorgevallen gedrag of van een situatie jegens de klager, waartegen de klager bezwaar heeft in het kader van seksuele intimidatie en welk bezwaar kenbaar wordt gemaakt aan het bestuur.

Aangifte

Ieder lid van de sportbond dat meent dat er ten opzichte van hem of haar sprake is van seksuele intimidatie kan hiervan bij de tuchtcommissie van de sportbond of het ISR aangifte doen.

Klager / melder

De persoon die (anderszins) deel uitmaakt van de sportvereniging en die direct of indirect is geconfronteerd met seksuele intimidatie en een klacht respectievelijk melding hierover heeft ingediend bij de contactpersoon of het bestuur

Afwegingskader:

- Ernst van de vermeende gedraging(en).
- In welke relatie staat de melder/klager tot de vermeende dader. Gaat het om een machts- en of afhankelijkheidsrelatie (bijvoorbeeld trainer versus pupil).
- Gaat het om seksuele intimidatie in relatie tot minderjarige?
- Is de vermeende dader minderjarig?
- Is de vermeende dader een bestuurslid, werkgever?
- Ernst van de gevolgen van de gedraging(en).
- Duur van de gedraging(en).
- Wanneer vonden de gedragingen plaats? Is er nu op dit moment sprake van een onveilige situatie.
- Risico op herhaling.
- Zijn er mogelijk meerdere slachtoffers?
- Zijn er al eerdere meldingen, klachten, tuchtzaken, strafzaken met betrekking tot de vermeende dader bekend?
- Wordt bedreigd met inschakelen van de media?

Dit afwegingskader is te gebruiken bij:

- het wel/niet melden bij de politie of het doen van aangifte
- het wel/niet opleggen van een ordemaatregel door het bestuur/werkgever
- het wel/niet inlichten van de sportbond
- het wel/niet inlichten van NOC*NSF, bijvoorbeeld bij zeer media-gevoelige zaken
- het wel/niet starten van een tuchtrechtzaak
- het wel/niet starten van (een voorlopige) bemiddeling
- het wel/niet inlichten van de leden, evt. derden
- doorverwijzing naar hulpinstanties

Voor de sportvereniging

Melding of klacht

1. Bel het Vertrouwenspunt Sport
2. Afweging op basis van afwegingskader [*zie hiervoor*]
  - a. Politie melden of aangifte
  - b. Sportbond melden
    - I. verzoeken om (voor)onderzoek als mogelijk voorportaal voor tuchtzaak; Onderzoekscommissie
    - II. eventueel aangifte doen tuchtzaak
  - c. Ordemaatregel nemen (al dan niet na aanbeveling onderzoekscommissie).
Hoor en wederhoor:
    - Altijd vermeende dader uitnodigen
    - Indien vermeende dader niet komt vermeende dader in de gelegenheid stellen te reageren op het voorgenomen besluit.
    - Aankondigen dat het bestuur voornemens is maatregel x te nemen op basis van een melding of klacht en, of op basis van het onderzoek door de onderzoekscommissie.
    - Vragen wat hij/zij daarvan vindt? Vermeende dader kan dan reageren.
    - Aangeven dat de sportbond wordt ingelicht.
  - d. Bemiddelen, al dan niet voorlopig
  - e. Omgeving inlichten:
    - In principe klein houden (kinderen / ouders)
    - Soms voorlichtingsavond voor sportvereniging nodig, bij zeer ernstige zaken dan wel grote onrust, of media-aandacht

Het bestuur is eigenaar! Twee bestuursleden aanwijzen die samen een dergelijke zaak 'behandelen', en dus de bestuursverantwoordelijkheid dragen en aanspreekpunt zijn.

Voor de sportbond

Melding of klacht

1. Onafhankelijk onderzoek laten verrichten door onderzoekscommissie
  - Rapportage opstellen van de feiten
  - Conclusie
  - Advies over: (voorlopige) ordemaatregel of sanctie, wel/geen tuchtzaak etc.
2. Besluit nemen als bestuur over de aanbevelingen uit het onderzoek. (*zie hiervoor met betrekking tot ordemaatregel, dan wel dader uitnodigen.*)

BIJLAGE 6

Schematisch overzicht Geschillenbeslechting

(geen limitatieve opsomming)

	Wanneer	Maatregelen, sancties, acties	Afwegingskader
Ordemaatregelen	<ul style="list-style-type: none"> • Bij meldingen of klachten grensoverschrijdend gedrag • Er onrust is of dreigt in de sportvereniging • Een onveilige situatie • Als kwetsbare groepen (minderjarigen, sporters met een handicap) een risico lopen 	<ul style="list-style-type: none"> • Beperken van de bewegingsvrijheid: <ul style="list-style-type: none"> - toegang weigeren tot sportaccommodatie - omgang met bepaalde personen, groepen of teams beperken of verbieden - aanwezigheid bij bepaalde wedstrijden, trainingen of vergaderingen beperken of verbieden • Schorsing • Meestal tijdelijk karakter, soms langdurig 	<ul style="list-style-type: none"> • Aard van de vermeende gedraging(en), bijv. gaat het om seksuele intimidatie in relatie tot minderjarige? • Ernst van (de gevolgen van) de vermeende gedraging(en) • Duur van de vermeende gedraging(en) • De kans op herhaling is aanzienlijk • Noodzakelijkheid, geschiktheid en evenredigheid om het doel - herstellen of waarborgen van de orde en veiligheid binnen de sportvereniging - te realiseren
Triage - géén inhoudelijke oplossing van het conflict - vertrouwens(contact)persoon	<ul style="list-style-type: none"> • Bij meldingen of klachten grensoverschrijdend gedrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Hulpvraag verhelderen • Doorverwijzen naar juiste persoon of instantie 	
Onderzoekscommissie - in opdracht bestuur - in opdracht van kamer seksuele intimidatie ISR - in opdracht ander orgaan, afhankelijk statuten/reglementen - géén geschillenbeslechting	<ul style="list-style-type: none"> • Bij meldingen of klachten grensoverschrijdend gedrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek naar feiten en omstandigheden • Rapportage aan orgaan dat de commissie heeft ingesteld (bijv. bestuur) • Advies over vervolgstappen 	

	Wanneer	Maatregelen, sancties, acties	Afwegingskader
Tuchtrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Overtreding van (tucht)regels van de sportvereniging of sportbond, bijv. spel- en gedragsregels • Corrigeren ongewenst gedrag • Plaatsing registratielijst 	<p>Afhankelijk van reglement, denk aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Berisping • Het verbod om: <ul style="list-style-type: none"> - deel te nemen aan één of meer activiteiten van de sportorganisatie - één of meer aan leden van de sportorganisatie toegekende rechten uit te oefenen of - (een) bepaalde functie(s) uit te oefenen • Schorsing • Royement (ontzetting) 	<p>Tuchtrechter oordeelt en bepaalt sanctie, kan met o.a. de volgende punten rekening houden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Situatie die na het beëindigen van de sanctie tussen partijen kan ontstaan • Strafrechtelijke veroordeling • Andere wijze waarop zaak aan de orde is gesteld, bijv. publiciteit
Strafrecht	<ul style="list-style-type: none"> • Strafbare feiten (Wetboek van Strafrecht): <ul style="list-style-type: none"> - Misdrijven - Mishandeling - Dood of lichamelijk letsel door schuld - Belediging en discriminatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Taakstraf • Gevangenisstraf • Voorwaardelijke straf • Maatregelen, bijv. behandeling 	<p>Strafrechter oordeelt en bepaalt de sanctie</p>
Bemiddeling - bemiddelaar - onafhankelijk - heeft inhoudelijke regie - oplossingsvoorstel	<ul style="list-style-type: none"> • Zaak niet erg genoeg om aan de tuchtrechter voor te leggen • Vertrouwelijk karakter • Geen strafbare feiten • Rechtstreekse onderhandeling wordt belemmerd • Verstoorde communicatie • Wederzijds gebrek aan vertrouwen • Bij escalatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Oplossing voor beide partijen • Aan beider belangen wordt op aanvaardbare wijze tegemoet gekomen 	
Mediation - mediator, gecertificeerd (MfN) - onafhankelijk - heeft proces regie - eindoplossing wordt door partijen zelf gecreëerd	<ul style="list-style-type: none"> • Als beide partijen ermee instemmen • Zaak niet erg genoeg om aan de tuchtrechter voor te leggen • Vertrouwelijk karakter • Geen strafbare feiten • In beginsel geen zaken m.b.t. seksuele intimidatie • Geschillen met relationele dimensie 	<ul style="list-style-type: none"> • Afspraken tussen partijen • Vastgelegd in vaststellingsovereenkomst 	

	Wanneer	Maatregelen, sancties, acties	Afwegingskader
Arbitrage - arbitragecommissie - vooraf door partijen overeengekomen, o.b.v. overeenkomst of reglementen	<ul style="list-style-type: none"> • Juridisch bindende uitspraak • Partijen willen specifieke sportdeskundigheid terug zien in de oordelende instantie, bijv. bij sponsorgeschillen; tussen leden van een sportbond • Internationaal: dopingzaken; tijdens Olympische Spelen 	<ul style="list-style-type: none"> • Divers • Uitspraak (vonnis) is rechtens uitvoerbaar 	
Bindend Advies - bindend adviseur(s)	<ul style="list-style-type: none"> • Geschillen met een relationele dimensie • Minder ernstige conflicten dan bij arbitrage 	<ul style="list-style-type: none"> • Divers • Uitspraak wordt vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst 	

BIJLAGE 7

Gedragsregels begeleiders in de sport

1. De begeleider moet zorgen voor een omgeving en een sfeer waarbinnen de sporter zich veilig kan voelen.
2. De begeleider onthoudt zich ervan de sporter te bejegenen op een wijze die de sporter in zijn waardigheid aantast, én verder in het privé-leven van de sporter door te dringen dan nodig is in het kader van de sportbeoefening.
3. De begeleider onthoudt zich van elke vorm van (machts)misbruik of seksuele intimidatie tegenover de sporter.
4. Seksuele handelingen en seksuele relaties tussen de begeleider en de jeugdige sporter tot zestien jaar zijn onder geen beding geoorloofd en worden beschouwd als seksueel misbruik.
5. De begeleider mag de sporter niet op een zodanige wijze aanraken dat de sporter en/of de begeleider deze aanraking naar redelijke verwachting als seksueel of erotisch van aard zal ervaren, zoals doorgaans het geval zal zijn bij het doelbewust (doen) aanraken van geslachtsdelen, billen en borsten.
6. De begeleider onthoudt zich van (verbale) seksueel getinte intimiteiten via welk communicatie middel dan ook.
7. De begeleider zal tijdens training(sstages), wedstrijden en reizen gereserveerd en met respect omgaan met de sporter en met de ruimte waarin de sporter zich bevindt, zoals de kleedkamer of de hotelkamer.
8. De begeleider heeft de plicht - voor zover in zijn vermogen ligt - de sporter te beschermen tegen schade en (machts)misbruik als gevolg van seksuele intimidatie. Daar waar bekend of geregeld is wie de belangen van de (jeugdige) sporter behartigt, is de begeleider verplicht met deze personen of instanties samen te werken, opdat zij hun werk goed kunnen uitoefenen.
9. De begeleider zal de sporter geen (im)materiële vergoedingen geven met de kennelijke bedoeling tegenprestaties te vragen. Ook de begeleider aanvaardt geen financiële beloning of geschenken van de sporter die in onevenredige verhouding tot de gebruikelijke dan wel afgesproken honorering staan.
10. De begeleider zal er actief op toezien dat deze regels worden nageleefd door iedereen die bij de sporter is betrokken. Indien de begeleider gedrag signaleert dat niet in overeenstemming is met deze gedragsregels zal hij de daartoe noodzakelijke actie(s) ondernemen.
11. In die gevallen waarin de gedragsregels niet (direct) voorzien, ligt het binnen de verantwoordelijkheid van de begeleider in de geest hiervan te handelen.

*Deze **Gedragsregels begeleiders in de sport** zijn vastgesteld door de Algemene Vergadering van NOC*NSF d.d. 15 november 2011.*

Contact

Vertrouwenspunt Sport

Tel. 0900 – 202 55 90 (€ 0,10 per minuut)

Vertrouwenspuntsport@nocnsf.nl

www.vertrouwenspuntsport.nl

NOC*NSF (algemeen)

Postbus 302

6800 AH Arnhem

www.nocnsf.nl

Tel. 026 4834400

Een programma van sportbonden en NOC*NSF dat sportief gedrag stimuleert en ongewenst gedrag aanpakt.

Samen
naar een veiliger
sportklimaat